

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

105. Cocinc. Rex praeter morem beneficus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

raci, & diuite hos fructus metat: mitto rationes conscientia Christiana; miror tantum qui possis, pudorem omnibus insutum, cum vita quam agis sustinere. Si non est emortuum penitus fidei tuae lumen, cum emortuo igne tuae charitatis, puto te in praesentiarum prospecturum, quid te post vitam futurum sit. Expectabant omnes, feminae libertatem, quo ferret supercilio Mandarinus, in nutus arrepti, ad iniiciendas illi manus si significasset coercendam; at is vitae futurae amara confixus mentione, exscendit equo, agit matronae moniti gratias, facturum spondet quod admonueat. Nec facere distulit, ea enim domum officiosè reducta Patres adit, accusat, execraturque praeterita, & in nouum ardorem accenditur, extincto meliorem. Emendatum est duorum qui sequuntur peccatum stolidius, crassiori poena. Imperatum sibi à Confessario ieiunium tridui alter neglexerat; huic in conuiuio celebri, lethalis humoris infesta guttula os repente distorsit; simul animo recurrit quam culpam lueret, & factum doluit, haud tamen prius ex deformitate os restitutum est, & glutendi recepit facultatem, quam planè ieiunus triduum impleset. Alter die quodam Dominico dum sacro interest, prolixitatis tædio sub medium discedit, non sine offensione adstantium. Efferenti pedem duo se obiciunt iuuenes; vnus exeunti manu pectori indita moram facit, sonorum alter impingit colaphum, cuius clarus plausus cum templi totius oculos ad fores aduertisset, vident miserum humi volutari extra se positum, & seminanimum, donec peracta re diuina, recepit sese, fassus adhuc tremens se ab duobus Angelis ad emendationem sui, & aliorum disciplinam castigatum.

Dum religionis inter Sinas, tam bellè negotium procedit, nihil propius abfuit quam ipso cum regno funditus in Cocincina deleteretur, sustentauit illam Buzomius nunc Deo propitio ex Cambogia redux qui viginti ab annis eam fundauerat. Agebatur annus æui huius trigésimus quartus (ex quo filum scribendi de Cocincina resumimus) nostri vero simulati exilij quintus quo tutari nos priuatim latebris sinebamus, dum ne in publicum nos daremus nisi cum oneraria Lusitana ad illos portus applicaret. Applicuit autem hoc anno auspiciatissima. Nauis enim Praefectum dona Regi solita ferentem comitatus Sinoam P. Manuël Fernandez, tam inopinati erga nos affectus, in eo offendit popularitatem, quam eius ab ore insuetam, & nouam; dolere se grauius nostris malis, euersione sacrarum adium, & exilij decreto, quibus quintam iam annum nos vexasset, haud vilo quidem aduersum nos odio, sed quòd pij & æqui saluo iure, non possit Princeps, antiquos Regni Deos Christianorum probris, & stragi permittere, qua saepe moniti, pergebant nihilominus in eos seruire; sed hoc quicquid ante hac transactum, transierit, inquit, & obliteretur penitus; noua exinde amicitia, nouis conditionibus colatur. Meis integrum sit religionem profiteri in qua securius cuiusque animus acquiescet, seu Dei vnus,

coelestium

105.
Cocinc. Rex
praeter mo-
rum benefi-
cius.

cœlestium Domini; seu uitam Deorum plurium. Sed alterius ab sua sequaces, verbo, factoue lædar nemo; qui secus faxit, culpæ audaciam condigna pœna lænet; hac lege libertatis in religione optanda quam quisque maluerit, constans alatur concordia, quam fore vobis inuio-
 latam, & sanctam confido; veniant Patres, & centum si volent; omnes mea gratia complectar, Bazomium maximè, cuius magnitudinem animi dotesque virtutis, & prudentiæ, pridem sibi probatas, mirè dilaudauit. Lusitanis præterea ædificandi pagi potestatem fecit in portu Turonensi, frequentare illum habitatoribus suæ nationis quàm multis liberet, suo illic iure, ac legibus viuere, Præfecto & iudice Lusitano, cui ad hoc amplam tribuit facultatem. Iam hæc contra omnem expectationem, nec rogata, nec nobis cogitata liberalitas Regis tam larga & subita, non satis diuinabant Patres, secluso Dei nutu, vnde proflueret, nisi forte ex amplificata maiorem in modum, in Tunchino confini, & hostili, Christianitate, & se putaret vaser senex rationibus regni, sibi vni aut notis aut fictis consulere; velletque Christianis, & eorum legi videri beneficis, & amicus eò propensius quod in Patrum vita subtili examine cribrata, nihil potuisset arguere, præter illam quem falsò putabat permissi fidelibus futorem ad proritandos populi animos defectione ac probro idolorum; contra Bonzios norat ex omni collu-
 nie scelerum concretos. Horum tamen sectas si regno non pelleret, cur Patres, & eorum legem? expertusque suo cum magno dedecore fuerat cuiusmodi esset animal Bonzios. Venerat enim paulò ante in aulam è regno Sinarum qui ore cultuque squallidò, modestus, humilis, terrenorum contemptor, & verborum maximè pondere, aspectusque in cœlum crebritate aditum sibi tanquam cœlo dilapsus in palatium fecit, spondens fore vt animos suorum cum spiritu Deorum iungeret, nescio quo amoris glutine quod omnes præter se ignorarent; mentes fluxerant non multi cum deprehensus est longè alio suis quam spiritus amore nexaque coniungi, insimularusque vulgante fama, etiam cum Regis filia consueisse, verè an falsò, quadratus dissectus est: eius scintilla, gemmarum, & auri thesauro grauida quo simulatorem illum paupertatis, & spernacem bonorum, suæ ditabant discipula. Argumentatus Rex Bonzios ceteros non posse isto omnium optimo esse meliores, vetuit feminas pedem mittere in eorum templa, ratus hoc fore castiores quo absissent ab iis longiùs. Singulari hæc Regis beneficentia vnde cumque tandem proficisceretur, haud cunctanter Patres vestem depouunt simulatam, resumunt propriam, ministeria repetunt publicè intermissa, tepentem in multis, extinctam in quibusdam, iterato inflammant pietatem, quæ nostrorum quinquenni exilio iners iacuerat. Turone fabricant ædem sacram, quæ in aliam ripam deinde translata est vbi nouum pagum, noua Lusitanorum colonia Regis concessu obtinebat; inistant denique conciones, excursiones in oppida, baptismi solennia, & quæ sua, quæ Catechistarum industria octoginta supra octingen-

106.
Bonzios insignis hypo-
co ponitur.

107.
Femina
Christiana
galizat.